

ZEMPLEN.

Közlöny a társasélet, közgazdaszat s irodalom köréből.

Előfizetési ár:

Egy évre 6 frt.
Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 f. 50 k.
Előfizetési pénzek
valamint minden köz-
lemény a szerkesztő-
séghez S. a. Ujhelybe
bérmentv. küldendők.
Kéziratok nemadat-
nak vissza-
Nyílt térben egy
sor 10 kr.

Hirdetési díj:

3 hasábos petit sor
egyszeri hirdetésnél
5 kr.
Többszörinél olcsóbb.
Bélyeg díj mindig
30 kr.
Előfizetések és hir-
detések felvételnek
Lövy A. könyvkeres-
kedésében és a szer-
kesztőségénél.

33-ik szám.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

II-ik évfolyam.

A magyar tengeri kereskedés és közraktárak.

Minden oly törekvést, mely anyagi érdekeink előmozdítását tűzi ki célul, — örömmel fogadunk. Annál inkább örvendünk a magyar tengeri kereskedés létrehozására irányuló törekvéseknek, miután ebben a „Tengerre magyar“ igének testté válását és nemzetünk óhaját teljesülését látjuk.

Azonban a „Hon“ ez évi 166 s következő számában a „Magyar tengeri kereskedés“ cím alatt megjelent cikksorozatból sajnálatunkra azt vettük ki, hogy ezen nagy horderejű vállalat szintén idegen erőknek fogja köszönni lételét, habár az e körül csoportosuló erők soraiban hazai erőket is emleget a hír.

Bármily elvörösnek tartásák is mások az idegen erők s még a tőkék csoportosulását hazai vállalatunk körül: én részemről aggodva szemlélem azt. Mert tapasztalásom szerint az illetén tényezők közérdekeink előmozdítását hangoztatják ugyan, de az egyedüli céljuk: a minden áron meggazdagodás, a tőkék ismét természetes kifolyása — a kizsákmányolás.

Ugyanazért önkénytelenül is azon kérdés merül fel előttünk: meddig leszünk még szemléltői az illetén törekvéseknek, s indolentiánknak meddig van határa, és néző szerepünk védelmére meddig hozzuk fel pénztelenségünket? Vagy várunk addig, míg a folyvást tért foglaló idegen erők teljesen leszorítanak bennünket, s akaratlanul is nemzeti létünkre mérnek a végesapást?

Nem, óh nem! mi nem várhatunk addig, s nekünk meg kell előznünk az ily szomorú eshetőséget és tennünk kell. Utal erre bennünket az önmagunk iránti kötelesség, melylyel a jövő nemzedéknek tartozunk...

Felelősséggel azonban főleg a magyar tengeri kereskedés létrehozásánál tartozik nemzetünk. Mert ha még e téren is idegen erők fészkelik be magokat: féltő, hogy ez irányban érdekeinket megvédeni nem leszünk többé képesek. És a „magyar tengeri kereskedés“ cím csak gúny leendő nemzetünkre nézve, s tengeri dalokat hasztalan zengenénk, habár a dalban is van erő. Igazolja ezt Thomsón „Rule Britannia“ tengeri dala is melynek refrainja „Uralkodjál, uralkodjál Britannia a hullámokon“ rimeival annyi árut, annyi drága kincset segítenek egyre a Temse raktáraiba összehalmozni.

És ne vegyük abszolút értelemben a minden oldalról minduntalan hangoztatott pénztelenséget sem; miután hála az égnek nemzetünk még nem jutott odáig, hogy anyagi érdekeinek előmozdítását önjerejéből ne eszközölhetné, s egy vagy más vállalatot létre ne hozhatna — csak akarat legyen.

A nemzeti akarat érvényesítésére azonban főuraink s egyháznagyjaink hivatvák leginkább — már vagyoni állásuknál fogva is. És ha majd összeszámítanók hatalmasaink s gazdagjaink és pénzesebb hazafiak által aláírandó részvényeket: előre is meglehetünk győződve, hogy nem csupán a „Magyar tengeri kereskedés“ eszméjének lennének képesek életet adni, de az „Országos magyar borkiviteli társulat“ és „Közraktárak“ üdvös két eszmét is érvényesíthetnék.

Az országos borkiviteli társulat eszméjének fontosságáról a „Mentsük meg bortermelőinket“ című cikkben már szólottam, s egy Pesti Napló hasábjain már 1863-ban szintén általam megpendítve lett közraktárak (docksok) eszméjének fontosságáról kívánok még néhány szót elmondani már csak azért is, mert ez szoros összefüggésben van kül — s így czélba vett tengeri kereskedésünkkel is.

Annai bizonyos, hogy külkereskedésünk szoliditását csak is a közraktárak segítségével eszközölhetjük tarthatjuk fen.

Mert gondoljuk meg, hogy külföldi megrendelőink részéről mennyi volt eddig a panasz. S hány példát tudunk hogy terményeink igenis meghamisított állapotban jutottak kezeikhez: majd borunk, majd gabnánk, majd pedig gyapjunk és kenderünk szolgáltatott okot panaszra.

Az ily visszaélésekért aztán rendszeren szegény gazdáink lakolnak meg. Mert míg a vállalkozó, illetőleg a közvetítő roszhizsemüleg teljesített egyszeri szállításkor is roppant nyeresémet tesz zsebre: a szegény gazda munkáját alig jutalmazó terményeiért csekély árt kap, és a lelkiismeretlen közvetítés mindinkább dekaditirozza. Sőt az ily uton rászédett fogyasztó képes a nyilvánosság terén összes gazdaközönségünk hitelét is tönkre tenni, a mire a világgiapeczokon elegendő példát tudunk.

És ez jelen helyzetünkben másképp nem is lehet miután a fagyasztó és termelő közönség közé oly faja ékelte be magát a kereskedői világnak solid kereskedőink hátrányára is, mely előtt semmi nem szent, s a mely közvetítő szerepét a termelő és fogyasztó irányában igenis gyakran jóhizsemüség eldobásával csak is saját javára játsza le,

Az ily roszhizsemü közvetítők egész láncolatot képeznek, s hálózatuk csaknem kivétel nélkül minden producensre kiterjed, és némely közülök oly arcátlanul viszi szerepét, hogy a fogyasztót a már vele összeköttetésben volt termelőtől lebeszélésével elriasztja, azért pedig, hogy azután úgy az egyiket, mint a másikat saját javára kizsákmányolhassa. Sőt vannak piacok, hol a sorompokon az eladó és vevő közönségnek egyiránt utját állják az ily közvetítők nyereségési szándokból. És hány oly közvetítőt tudunk, kik például a megalkudott buzánál igaztalan

mérőjükkel károsítják folyvást a szegény termelőt, és még nagy bossúságra már a lerakodásnál zaklatják; ki is hiába mondja egyre hogy alkunk ilyen és ilyen feltételeken alapozik.

Az ily visszaéléseket s abnormitást csak is közraktáraink volnának képesek megszüntetni; melyeknek még az az előnyük is megvan, hogy a termelő közelebbi érintkezésbe hozatik a fogyasztóval; a tömeges megrendelések solid uton eszközölhetnek; raktározott termékeire előlegeket nyerhet a termelő; a külföldi megrendelő a közvetítők zsarolásaitól megkíméltetik, s nem lesz kitéve még azon alkalmatlanságnak sem, hogy minden évben más-más közvetítőről gongoskodják, hanem közvetlen az intézethez fordulhat; végre soliditásával összes kereskedőink s termelőink szoliditását meg fogja őrizni, s emelendi hitelét.

Egyébiránt a közraktárak czélját s irányát ugyancsak a „P. N.“ hasábjain már 1863-ban bővebben megismerttettem az olvasó közönséggel, és így további fejtegetése csak ismétlés volna részemről. Én ezuttal az itt körvonalozott két vállalatnak csak is irdekközösségét és hazai tőkéknek létrehozásának szükségességét kívántam feltüntetni.

És ezen körülmény arra utal bennünket, hogy semmi áron ne engedjék nagy hazánkfiának „Tengerre magyar!“ magasztos fölkiáltását alacsonyítani s tömörítsék erőiket egyháznagyjaink s főuraink, kiknek kibontandó lobogójuk alá bizonyára nemzetünk zöme fog sorakozni; és egyesült erővel adjunk e két üdvös eszmének is mielőbb életet

Munsch.

A glicerint a háztartásban.*

Hogy a glicerint az illatszerezet és szépitészet terén az első helyet méltán foglalja el: felesleges volna bizonyítani, mert körünkben alig van már ház, a melyben az, mint építítő — vagy mosdószer ne szerepelne; ennélfogva rövid ismertetése nem lesz felesleges.

A glicerint mellék-terménye a stearin-készítésnek. Szintelen, szag nélkül, élmelygő, édesgyökér-zéhez hasonló ízű, fűdén csepegtetett méz sűrűségű folyadék; magában be nem száradható és vízzel minden arányban keverhető. Kéz között dörzsölve olajszéű tapintatú, a bőrnek saját bársonyszerű külsőt kölcsönöz; s miután az vízben könnyen lemosható: ezen tulajdonánál fogva a test kipárolgását nem akadályozza, ellenben megvédi azt a levegő behatásától. Innen magyarázható a glicerinnak azon tulajdona, hogy az életműves testek alatta az erjedés és rothadásától megóvatván, azok örök időnkig fenttarthatók. És miután el nem párolgatható; a könnyen párolgó borszesz (spiritus) helyett újabb időben az állati részek eltartására glicerint használtatik. Ezenkívül édessege folytán, nyak-hurutoknál mint

* Jelen cikk figyelmes megolvását melegen ajánljuk t. olvasóinknak.

Szerk.

oldószer, kanalkint adva jó sikerrel használ-
tatik, és épen sikosságánál fogva a tudóre csil-
lapítón hat.

A francia bor-kezelésnél ki-
tünő szerepet foglal el, mert a borhoz adva
annak kellemes édességet ad és megakadályozza
a további erjedésben. Így oly borok lefejtése
előtt, a melyek hidegebb légkörben fejtetnek
le, mint a melyben azoknak további eirtartása
céloztatik, a bekövetkezendő melegebb légör-
körben új erjedését idézne elő, s ennek folytán
bizonyos részek kifejlődven, a bortükre meg-
zavartatnék. A glicerinnel hozzáadása által az
újbor erjedés végképen megakadályoztatván, a
bor tükre biztosítottatik. Mután pedig a glicerint
csak hosszadalmas és fáradságos vegyészeti műtét
után lehet kimutatni: a fentebbi előnyök mel-
lett a borász biztosan használja az: nevezete-
sen vörös és fehér (természetből savanyu) bo-
rokhoz tetés szerinti édesítésére kitünően
használható. Ára a glicerinnel alig különbözik
a cukoréól, mert egy font glicerin 45 — 50
kr., és édesítő tulajdona egy font cukornak
megfelel.

A paradicsom befőzésénél me-
szelyenkint, a szokott módon történt befő-
sés után, 3 — 4 évő kanálnyi hozzáadás meg-
menti azt az erjedéstől, tehát a savanyodás
vagy felforrástól, és azt az előnyt nyújtja,
hogy annak használata alkalmával tökéletesen
feleslegessé válik a cukor. Az ekképen elített
paradicsom évek múlva épen azon ízzel bír, mint
a melylyel birt az eltérés idejében.

A gőzben főtt gyümölcsök
nem ritkán a felforrás, penészedés azokat tel-
jesen élvezhetlenné teszi. Hogy ez ellen bizto-
sághassuk a befőttest minden meszoly, gőzben
főzendő gyümölcsre, a gyümölcs édességéhez
mért, 2 — 4 kanál glicerint adunk, a mely
esetben biztosak lehetünk, hogy a gőzben főtt
gyümölcsök évek múlva is megtartandják ter-
mészetes ízüket. Mintán a glicerin a cukorral
tetés szerinti keverhető: ennek hozzáadása egy-
általában nem fog gátolni szokott eljárási mű-
tétünkben; megjegyezvén, hogy e mellett min-
den néven nevezendő fűszert is használhatunk.

Az aszalt gyümölcs száraz és
szellős helyen caontszerű állományig összeszá-
rad, elcsúszva, hogy az alig élvezhető. Ennek
meggátolására, midőn a gyümölcs keilően meg-
száradtatott, egyenlő mennyiségű glicerin és víz
összekevertetvén, azzal az aszalt gyümölcs jól
meglocsolandó, s újból az aszalóba teendő, a
hol az megszikkadván, felduzzad és több semmi
néven nevezendő körülmények között ki nem
szárad, de egyúttal a beszívódott glicerin meg-
ővja azt az erjedés- és penésztől, s édességében
felülmúl minden egyéb módon készített aszalt
gyümölcsöt.

Ha gyümölcsöt természetes alak-
jában szándékozunk elcsúszni: igen
egyszerűen akképen helyezük glicerinbe, hogy
az a glicerin alatt legyen. De ez esetben ügy-
elnünk kell, hogy a gyümölcs tökéletesen éret-
séretlen, hiba nélküli és a czukrája rajta le-
gyen hagyva. E gyümölcsöket feladás előtt

mitára rakva, friss vízzel tisztán leöblítvén, azon
szódon használhatjuk, mint az üle gyümölcsöt.
A gyümölcsöt (lekvár), hogy meg ne penészedjék,
befőzés és kihülés után fontonként 3 — 4 évő
kanálnyi glicerinrel vegyítendő.

Ha friss húst akarunk hosszabb
időre eltenni: azt jól bekenjük glicerinrel
és hideg helyen hetekig eltarthatjuk. Használ-
lat előtt friss vízzel kiáztatván, azon nem ész-
lelhető, hogy nem üdén vágott hús.

A füstölendő hús glicerinrel kezelve
soha ki nem szárad, nem lesz szájkás.

A kertészetben a glicerin legbizto-
sabbán elősegíti a csira képeességét. E célra a
veteményezendő magvak vele megnedvesített-
tven, egy ruha csomaga kötendő, ott mérsékelt
melegben, a mag tulajdonságához képest, 14
napig tartandók. Ez eljárás által a csirázó ké-
pessek gyorsítván, s egyúttal a mag külső
héja kiszáradhatatlan megpuhulván, azon a
csira könnyebben kibukik.

Végül a glicerin fent idézett tulajdonai-
nál fogva virágcsokrok eltarására is,
oly virágoknál, a melyeknek színei tartósak,
biztos kihatást nyújt. A virágcsokor az év bár-
mely szakában glicerin alá merítettvén, az
eltartható az év bármely szakára, csakhogy
használat előtt friss vízzel leöblítendő.

K. G.

Levelezés.

Homonna, 1871. aug. 12

T. szerkesztő ur!

Legközelebbi levelemben érintetem, hogy
színeszek szándékoznak hozzánk jönni. A hír
valosult, jöttek, egy héttig itt időztek s már
el is mentek. — Ne méltóztassék ezek elmo-
solyodni. — Nem azért mentek ők el, mert
tán Homonnán való egy heti mutatásuk hason-
lított volna a savanyu almába való harapáshoz;
mely ha már egyszer megessz is az emberen. —
de később örizzkedik róle. . . Korántsem ezért
mentek el! — Elmentek azért, hogy Ungvártól
— hol eddig tartózkodtak — búcsút vévén
— ismét visszajöjjenek.

Szathmári Károly színtársulata — mert
ez a szóban lévő társulat, hosszabb ideig Ung-
várt működött. Hogy minő sikerrel arról az
„Ung” gyakrabban emlékezett. Azonban, hogy
minő volt az eredmény a társulat javára: ezt
nem tudhatjuk. Roszat feltételeznünk nem szá-
bad, mert sokáig tartotta föl magát Ungvárt.
De minden jóból megárt a sok! . . . Ezt tartja
bizonyosan Ungvár közönsége is; mer csak így
lehet kimagyarazni, hogy a meglehetősen szer-
vezett társulat a kis Homonnára kísérté meg-
átteni a fihadisállását. Egyelőre azonban csak
6 előadásra nyitott bérletet, kipróbálendő a köz-
önség részvétét. Okosan! . . . helyesebben nem
tohetett. — Mert hiába, itt a polgárság — mely

mint mindenütt, nálunk is a közönség túlyomó
részt képezi — a színészet s más efélék iránt
vajmi kevésbé lelkesül; már csak azért sem,
mert a legnagyobb rész a szini-elsadásokban
legfeljebb csak szemével gyönyörködhetnék né-
mül, szellemi élvezet — nem bírván tökéletesen
a magyar nyelvet — aligha találhatna azok-
ban. De meg aztán, az a rész síves arra meg-
érve, melynek inkább birtokában van a nyelv,
hogy az ilyen ért valamit áldozzék. A ma
bizonyos elem pedig, mely nagyrészt a
művelődésnek azon a fokán áll, hogy szellemi
élvekre is képesítve van, szükkeblésége miatt
magát visszatartja. Pardon! nem általánosság-
ban van ez mondva. Azok előtt kalapot eme-
lünk, kik a kor igényeihez alkalmazkodva —
ezen tulteszik magokat.

Ezekből látszik, hogy Szathmári Károly-
nak tanácsos volt először csak megkísérteni,
hogy vajjon a homonnai közönség képes volna-
e társulata existenciáját biztosítani. A próba
kedvező kihatást nyújtott; mert a városi s vi-
déki értelmiség igyekezett a társulatot felka-
rolni; úgy hogy az rövid időn visszatérendő,
12 előadásra szándékozik új bérletet nyitni —
Legalább elmenetelőkkor így hallottuk.

Most valamit a társulat eddigi működé-
séről.

Ha színészeink meg voltak elégedve a
ke detel: részünkről mi sem mondhatjuk rólok
az ellenkezőt. Bár nem volt itt az egész tár-
sulat: az itt volt tagok között olyanokat is
mertünk meg, kiknek játekaról, ha nem lehet
is abszolút elmondani, hogy az semmi kívánni
valót sem hogy hátra —; de mindenesetre úgy
jártak, hogy megelégedésünkel mitán ta-
lálkozhattak.

A legjobb tag Némethiné. Megyerő szin-
padi alak, kellemes hanggal, könnyű ügyes já-
tékkal. — Mellette nagyobb szerepekre ugylát-
szik Drágusné alkalmazták, kiknek játekból
szintén kitünik ugyan a gyakoroltság; de egy
bizonyos tekintetben túlságba megy. Elmond-
juk miben. — Igaz ugyan, hogy jó színés-
né csak az lehet, ki jól szival; ki hidegen re-
citalja el a szavakat; az hatásra sohasem szá-
mitson. — De másrészt az is hibát követ el, ki a
legegyszerűbb naiv szerepben érzéleg s többet
akar mutatni, nagyobbak feltűnni, mint azt a
szerep természete megengedi. Az ilyen rende-
sen szélsőségekbe esik, s játéka épen az által
veszti el hatását, mert nagyon is akar vele
hatni Drágusné érzéssel játszik; de játékában
sokszor nincs meg a természetesség. Egy ügyes
színésznő játekbán pedig ennek kell a főve-
násnak lenni. — Berzenyiné egy pár szerep-
ben sikerrel láttuk játszani. Kiejtésén egy bi-
zonyos dialectus vehető észre; de ez nem von
le játekból, sőt több szerepben jól áll neki. A
többi női tagok igyekezete is kielégítő.

A férfi tagokat így classificálhatjuk. Az
igazgató jó comens. Némthy s Berzenyi ügyes
gyakorlott színészek. Szathmári Árpád szintén
igyekezik melettlök álláspontot elfoglalni, — s
a czél felé közelg. Egy a kár csak. — Az itt
volt tagok között — úgy vettük észre — sze-

TÁRCZA.

A harc után.*)

Nyugat felől panasz-panaszra kél. .
A légben egy nagy fájó „jaj” remeg. .
Mely arról jó, kórvészt lehel a szél
S a téreket üszökkal hinti meg.
Részeg a föld . . . folyam megárad.
Nem bírják inni már a vért,
Ti koronás fők! . . . koronás fők! . .
Magas a díj játéktokért . . .

Két nemzet élt a Rajna partokon
Művelve földjét, üzve iparát
Caendben, nyugton, mint két békés rokon
S im egyszerre egymásra törtet át.
Bosazu szive, . . . gyilok kezében . . .
S így öl, maga sem tudja mért
Ti koronás fők! . . . koronás fők! . .
Magas a díj játéktokért . . .

A harcvihar a merre elzajog
Nyomán dühöng rom, pusztulás, halál,

* E költeményt, a mennyiben a francziák segélye-
zésére tervezett, „E k o n n a n g o k” című vállalat — hol
közöltetnie kellett volna — meghíusult; . . . lapunknak
adta át szerző, melyben ennek mintegy első részét ké-
pező „A harc alatt” című költeménye megjelent.

Szerk.

Tiporva lesz vagyon, szentély, a jog
Emberélet. — s mi csak utjában áll.
Egy óriási temetővé
Torzítva át a messze tért;
Ti koronás fők! . . . koronás fők! . .
Magas a díj játéktokért . . .

A csarnokok, melyekben égi hit,
Tudás, művészet birt oltárokat
Ezredeknök örízve kincseit,
Porba hullnak rövid órák alatt.
Mindem, mi szép, mi nagy, mi szent ily
Egbe kiáltó véget ért. . .
Ti koronás fők! . . . koronás fők! . .
Magas a díj játéktokért . . .

Soká, . . . soká lesz mig a seb heged,
Mig elszunyadt a honfi fájdalom;
Soká mig özvegy árva gyászt feled
S ismét mosolyg egy egy vidám dalon;
És legtovább, — mig majd a bosszu
Elfullad s többé nem kísért. . .
Ti koronás fők! . . . koronás fők! . .
Magas a díj játéktokért . . .

De ha a zsarnok éjnek vége lett
Szabadság ragyogva helyette fenn,
S tiszta fényével a multak felett
Ítélet tart a történelem . . .
Oh akkor . . . minden könny, s vércseppről
Az utokor majd számot kér

S ti koronás fők! . . . a népek átka
Lesz majd a díj játéktokért!!
Pest február 12. 1871.

H. Kálmán

Eg nap a Königseén. . .

Berchtesgaden, jul. 30.

Átvezetlek szives olvasó Németország eme
kitünő fekvésű s legfestőibb környezetű táván,
mely egyikét képezi az anyatermészet ama
képeinek, miknek benyomásai már az egyes
környaloknál is elragadók s az összehangzó
egésznek szemlélete átéreztetni lelkünkkel, s
örökszép minden elméletét.

Kedvesebb s jutalmazóbb kirándulás alig
képzelhető ennél s ha a sok esőzés után akad
egy verőfényes nap, kocsit kocsit ér a berch-
tesgadeni országuton, melynek egyik mellékága,
gazdaga s változó fiatal jávorok s sötét fey-
vesek közt vezet magához a tóhoz — előre
küldve a smaragdtiszta Achen t, melyet itt
a: „Königsee” leánjának neveznek.

Teljes világitásban látjuk a zöld lombok,
sötétké sziklavölgyek s a fekete, óriási falak
gyönyörű színjátékát, látjuk mint vesznek el
a majestetikus Watzmannnak havas tetői
a leheleteszerű, finom kódárnyalatokban — mi-
dön elérve a tó öblét s életünket néhány ügyes
evezős kézre bizva: feltáru előttünk a regé-

relnes sze-
rezen.Egyi-
igen realis-

Nagy

tal szállt

szálltmány

beli posta-

ez nem ve-

tal ugy o-

az a csom-

volna meg

Jah! igen

tan, s Na-

De hisz ez

Ha jól va-

vele. — E-

tőség a m-

figyelme-

hogy a pe-

előtt folya-

tekintethe-

toztával a

hályba au-

lovas szál-

hatók Ho-

mindig or-

rakják; te-

lónak s e-

an nyival

lítás valós-

lem csak

Ma a dol-

előtt.

Vajj

ilyen, a

valamit?

nálunk a

is süketé-

He

(1)

értékeze-

beválasz-

lőlése tá-

annyi u-

se nem

időkben,

jelét lát-

lönösen

relnessé

lenzéki

zési 90 e-

vette, s

paritas

anerevsé

kiható

és oly t

nyes tó

nyi mag

csak ké

háromn

F

mely el

El

szigetke

hajósok

M

alakja

emelked

esomort

e 700 G

csendes

T

melyebb

son töb

szeres v

pokát s

lath-tat

Itt

a König

várog s

M

Kesse

melyen

az ós V

másra t

csucsait

a kisebb

reimes szerepekre egy sem alkalmazható sikerrel.

Egyik tárgyat befecskéztem, s most egy igen realis themára csapok át.

Nagy rendtelenséget veszünk észre a postai szállítványok expedálásánál. — Egyik szállítvány tovább késik mint a másik. A helybeli posta hivatalnál köresse az ember az okot? Az nem vezet célhoz. — Az itteni posta hivatal úgy e bizony nem kárhóztatható azért: hogy az a csomag, melynek Homonnára ma kellett volna megérkezni, — csak holnap érkezik meg? Jaj! igen elfárad az ilyen a hosszú kucsirózásban, s Nagymihályban pihenő állót tart. — De, hisz ez nevezetesen! — mi ennek az oka? — Ha jól vagyok értesülve: szivesen szolgálak vele. — Ennek oka az, mert a posta-igazgatóság a méltányos kérelmeket nem méltóztatik figyelni melettni. Mint bizost állíthatjuk, hogy a posta igazgatóságához majdnem egy év előtti folyamodás intéztetett az iránt: miszerint tekintetve a forgalom is nagyobb lett s Nagymihályba annyi csomag érkezik, hogy azok egy lovas szállító szekeren (carrioll) el nem szállíthatók Homonnára, s e miatt 8-10 csomag mindig ott marad, bár a kocsi tetejét is megakasztják; tekintetbe véve ezt, engedje meg két lónak s egy nagyobb szállító kocsinak tartását; annyival inkább, mert az egy lóval való szállítás valóságos állatkínzás. Jaj! de ezen kérelem csak elhaló hang volt a pusztában. — Ma a dolgozók éppen úgy folynak, mint egy év előtt.

Vajjon tud-e az illető miniszterium az ilyen, a nagy publikumot infeszáló eljárásokról valamit? (Legalább tudni kellene, hanem minálunk a sajtó felszólalásaira kisebb uracskák is süketek szeretnek maradni. Szerk.)

Farkas B.

Tárogató,

Helyi, megyei s vidéki újdonságok

(1) **A jobboldali kör** tegnapi délutánt tartott értekezletét az ujhelyi választókerület által beválasztandó megyebizottmányi tagok kijelölése tárgyban. E ténnyel szemben csupán annyi mondanivalónk van: hogy sok ember se nem felejt, se nem tanul, s míg az utóbbi időkben, egy, más lényeges kérdésnél üdvös jelét láttuk a két párt közeledésének, s különösen örömmel tapasztaltuk a jobboldal türelmességét és politikai eszélyét, melyet az ellenzéki pártállás jogosultságát, a megyeszervezési 90 es bizottság megalakításánál figyelembe vette, sőt 40 tag beválasztása által csaknem a paritas elvét inangurálta, — most ismét régi merevségével bátyazza magát körül, s egy ily kiható kérdésnél sine me de me úgy határoz és oly névsort állapít meg, mely nemcsak per-

minentiam jobboldali, de egyenesen a közérdekbe ütközik s a kerület tekintélyéből is érzékenyen levon. — E várjuk a jobboldaltól: hogy e tényét melőbb jóvá teendő, s az ellenzékkel e tárgyilag oly transactionra lép, mely által minden olyan izgalomnak eleje vétetik, mi csakis a kedélyek elmérgesődését idézné elő, s újra ismét hosszantartó egyetlenségnek magvát hivatna elő. Az új megyetörvény, mely a 48-iki népképviselői rendszert eltérve láb alól, a virilis szavazat behozatalával a melyette rendi alkotmány egészen új szabáru öltönyt erőszakolta ránk, csakis úgy lehet még talán elviselhető, ha oly férfiakat vonunk a sorompóba, kiknek minden birtokuk csupán a közügyek iránti érdekelttség, politikai és nemzetgazdasági ismeretek s ügybizgalmukban van, de akik e szelemi tulajdonok mellett a paradiso mba nem járhatnak. Tszta, mocskotalan jellem (és ez a fő) s a fentebbi kvalifikáció legyen irányadó a választásoknál. Erre van az országának és megyének szüksége, nem pedig oly gépekre melyek a pártfegyelen hűvőse alatt a tokaji hogy elhanyagolás: is képesek megszavazni.

Baleset. Chyzer Kornél megyei főorvos kocsista, egy másik orvos — ury hallottuk — Reisz kocsisának ura revolverét mutogatva, azt azzal egész akaratlanul mellbe lötte. A vigyázatlan kocsis bőrtömbbe kísértetett. Mint utolag értesülünk, a meglötnék életbe maradásához remény mutatkozik, sőt némelyek szerint teljesen veszélyen kívül van. Ismét egy példa arra: hogy mily veszélyes dolog fegyverrel könnyelműen bánni, különösen revolverrel, mely komplikált szerkezetű fegyver az arval bánni tudót is könnyen szerencsétlenségbe ejtheti.

(?) **Fenczik József** s a. ujhelyi gör. kath. tanítója egy terjedelmes levelet vettünk, melynek tartalmát hely szűke miatt könytelenek vagyunk e rovat keretébe szorítani. A levél elismerést és köszönetet tartalmaz Árvay József tanfelügyelő, Pa. Kovács István megyei püspök és Fesztory Tamás főesperest s helybeli lelkész részére, mint akik a s. ujhelyi gör. kath. elemi tanoda fölépítése, s annak kellő tanszeresekkel felszerelésében buzgó és terekeny részt vettek. Köszönetet nyilvánít továbbá a helybeli takarékpénztár és népbank irányában, mely két pénzintézet az első 50, az utóbbi pedig 5 forint ajánlott az iskola részére oly célból, hogy ez összegben szegény sorsú, szorgalmatos s példás viseletű gyermekek részére könyvek és egyéb tanszerek vétessenek. A népnevelés érdekében valóban mi is örömmel jegyezzük föl e nemess tetteket s óhajjuk, hogy jajok minél számosabb követőkre találjanak.

A s. a. ujhelyi részvény-tégiagár telepjen ásás közben egy óriási vastag lábszár-sontra akadtak, amelyen egykor valamely Mammut barangolta be a magas hegyek most már csak törpe és félék nyulakat termő bizodalmat, ha ugyan más világ részéből nem az özvönvíz árja sodorta oda. Ez érdekes régiség Nyomarkay József birtokában van s bárki által megtekinthető.

Tüzesetek F. aug. hó 9-én Sárospatak őrzikegy csapat szenvedett; ugyanis egy csűr kigyuladván, csakhamar 15 ház és számos gazdasági épületet hamvasztott el. — F. h. 11-én pedig déltájban városunk „Papsor” nevű utcáján a Kellerféle ház gyult meg. Az erősen fuvó északi szél nagy aggodalmat okozott, s talán annak lehet tulajdonítani azon erélyt, mely az oltás körül és a tűz elharapodása ellen minden irányban kifejtett, s csak is e buzgalomnak köszönhető: hogy egy másik házban kívül több nem esett a lángoknak martalékul. Az oltás körül többen kitüntették magukat, különösen Senfner megyei őrmester, ki valóban megérdemli: hogy nemcsak elégett öltönye és lábélje kárpotolva legyen, de egyszeremind nyilvánosan is megdícsértessék. Mindkét leégett ház biztosítva volt.

Agárdról következő sorok közlése kértünk fel: „Az egykor tudóstársaságáról híres Agárd harmincz hosszú éven át borult egy ismét régi dicsősége fényében kezd ragyogni. Ugyanis a számos éven át virágzott egykori tudóstársaság hírneve elnökének unokája, Korcsma Menyhért ur Agárd és a közel vidék tehetségesebb fiatalágából működő színtársulatot alkottott, mely első zsongóját f. hó 21-én „Phipsz vagy a híres nős zabó” című vígjátékkal a regényes fekvésű Örhely és ezébra berendezett egyik kies helyiségében fogja a műértő bodrogközi közönségnek bemutatni. És mert az előadás jótékony célul lend, óhajtuk hogy azt finyes siker koronázza” (Derék dolog! de azt még idáig nem tudtuk: hogy Agárd tudóstársaság is létezett. Valjon mivel foglalkozott? Bizonyosan a Kotorcza gyökereket szövet-csircejtjének a rigók szervezetére való befolyása buvárlatával Szerk.)

Apró hírek. A s. a. ujhelyi gőzmalom próbaüriése a közelebbi napokban megtörtént. A siker, dacára még némely kipótlandó hiányának — általán véve kedvező. Rendes működését e malom legközelebb megkezdeni. — Kozma Ferencz helybeli ref. segédlelkész ki a nevelés terén is egész odaadással működött a m. hónapban elhalt szomorú ref. lelkész helyére közakarattal r. lelkészül megválasztott. Sajnáljuk távoztát, de örülnék előmenetelén. Dokus József megyei első alispán tárfüredi, utjából tegnapi délután hazakerkezett. — Liszy Ede tisztü főügyész családjával f. h. 12-én a budai tündöbe utazott. — Mattyasovszky Kálmán t. első alügyész fiával Kálmánnal, s Láczy László helybeli ügyvéd, nővérével, kik mindketten idült önkényes fizamban szenvednek, a híres nőorvos Dalcin hez utaztak Olaszországba. Kun Frigyesnek a vajdászkai pusztán levő tanyáján tegnapi délután este öszes, nagyrészt még csépeletlenül álló élet és takarmányeműje elégett. A kár 8-9000 frug, s alig volt egy harmadrész értékben biztosítva. — Anna gyujtogató koldust, körül lapunk junius havi számában szolottunk — Zemplénmegye önfelfenyítő törvényszéke 6 évi börtönrre ítélte el. Vádolt a bűntudat nem felebbezte. Terebesen a múlt héten parasztek

nyes tó alakja. Egy széles meder, 8-9000 lábnyi magas sziklak közé szorítva!! A végét csak két óra múlva lehet látni, a széléhez háromnegyed óráig kell evezni!

Fensége, elragadó játéka a természetnek, mely elbavól, mint egy kedves álomkép.

Első érdekes helye a Christliger szigetke melyre 1711-ben a vihártól menekült hajósok egy kápolnát építettek.

Mögötte a Falkensteinwand óriási alakja nyulik be s a tavat mintegy eltakaró emelkedésén van egy egyszerű kökeresztke, mely szomorú emléket őriz azoknak, kiknek a sors e 700 lábnyi mélységben jelölte sírjukat....

Gyors temetés esnék itt — még csak egy csendes fohászra sem jutna idő.

Talán egy negyedóra nyira van a tó legmélyebb helye (742') hol a kirándulók rendszeren több pisztolylövést tesznek, melynek tizeseres visszhangja sorra járja az isszonyu alpokat s rémületos mozgással onyészik el a beláthatatlan tavolban.

Itt van a Kuchler Loch is, melyen a Königsé vize a nép hiedelme szerint átszivárog s Göllingnél a híres vizesést képezi.

Mindig beljebb... beljebb jut a csolnak s Kesselt elhagyva elér a tó legszebb helyére, melyen lehetetlen megindulás nélkül szemlélni az óe Watzmann s a Hachelwand egymásra tornyosuló sziklafalait, miknek szürke, caucsait az alpesek párája fátyolozza körül s a kisebb-nagyobb vizeséseket, melyek rohanva

sietnek a tó ötébe a függélyes oldalfalakon, mik a menekülni akaroktól még egy talpalatnyi támpontot is megtagadnának...

Öt negyed órai vízi ut után elérjük St. Bart holoméát, hol ebédelni szoktak a kirándulók, 1711-ben épült fogadóizletes nemzeti étkekkel. Innen két órányira van a híres „Eiskapelle” kétezer láb fölül magasságban, melynek páratlan vadregényes fekvése még több fáradságot is megérdemelne, de látogatása mégis a vendégek nagyrészenek el van tiltva a meghülés veszélye miatt.

Utja kissé köves, de nem nehéz... Azonban az emelkedés nagyobbodásával a légmérésék feltünően alászáll s a hidegtől kipiruló arc hirtelen a deczembert juttatja eszünkbe. Maga a helyiség az 1562-ki beomlás által sokat veszített pompájából, de még most is elragadó s már csak azért sem lehetne feledni, mert az ember baljával a legvirulóbb alpesi rózsákat szakitja — jobbájával pedig nyakig bele nyulhat a hóba.

Egyik oldalon eldallohatjuk:

Auf der Berge grünem Saume
Ist's so lieblich, ist's so schön,
Wie in sanftem, süßem Traume
Wandeln wir auf lichten Höhen... .. a

másik oldalon a zergék, sasok s mormoták sétálnak a szédítő meredélyeken.

Amit e halotti nyugalmu sziklafalak közt érez a parányú törpült ember, azt a legszigorubb széptan sem fejt ki kellőleg... s ha a növekvő hideg nem intene a visszatérésre, oly

szivesen időznénk el órákig e helyen, hol sem eszet sem véső nem működött; hová nem hatnak el a nagy világ, az élet ezer külsőségei s mégis örömet talál még az elhagyott kebelis.

Eklatanter festői pontot képez a tó felső része: az Oberssee, melyhez a Schreimbachfall és Schteierfall mellett, egy fél órai vízi és egy negyedórai gyalog uton juthatni el...

E szomorú, elegiai szépségű tavat felem a kék ékbolt, oldalt a Tenfelshörnerok 7000 lábnyi sziklai, alant a sötét zöld csendes vizzin gyönyörű körvonalokban állítják a vándor elé kit az evezős leányok és legények szép, frissen szakított alpesi rózsacsokrokkal szoknak meglepni e helyen s visszonzásul igen szivesen fogadnak jó, erős szivarokat.

Már jó késő este értünk a kikötőbe, átélve a legdühösebb zivatart, mely gyakori dörög s villámok kíséretében talán egy jó félórán át tartott mindajunkat lázas izgatótsággban, de husz személyű ötvözöünk derekasan kiállta a versenyt.

Még alig menekültünk a parton épült csinos fogadóba — midőn hatalmas zápor örvendőtété meg a földieket s a helyett hogy menthetlenül tönkre áztunk volna — jól esett egy erkély barátságos oltalma alá meghuzodva naplőba jegyezni egy nap feledhetlen élményeit...

Russicshá Kálmán.

181
között véres verekedés történt, minek következtében két ember agyonvertett. A tettesek elfogattak. — Az annyiszor kilátásba helyezett szerencs-ujhelyi vasut megnyitása kedvező esetben f. év november elején fog megörténni.

Vidéki hírek A n. Károly-szatmári onalrész f. év szeptember elején adatik át a közforgalomnak. — Kruspér István és Schenzl Guida akad. tagok megnetikai és csillagászati meghatározások végett f. h. 7-én M. Szigetre érkeztek. — A bihari 46-ik honvédszázalaj zászlószentelése f. h. 10-én ment végbe Debreczenben. A zászlóanya Tiszá Kálmánné volt. — Sztrajnyán és Izbugya ungmegyei községek a járásbírók kikerekítése alkalmával a nagymihályi járásbíróhoz fogták csatoltni. — Szélmalmokra alkalmazható vízszintes szélkerekre Martin Lajos debreczeni távirtdigazgató egy évre kizárólagos szabadalmat nyert. — N Szebenben aug 5-én de 11-12 óra tájban iszonyu vihar dühöngött, a villám több helyen beütött, s egy asszony halálán kívül, jelentékeny károkat okozott. A jelenlegi debreczeni vásár egyáltalában nem volt népes. A lóvásár meglehetősen volt ugyan látogatva, azonban a lótulajdonosok a lovakért oly magas árakat követeltek: hogy annak folytán a vevési kedv csökkent, s igen kevés eladás történt. — Békés megyében a veres himlő nagyban dühöng. — A karczagi vasuti mérnök, ki oka volt a közelebbi vasuti szerencsétlenségnek hivatalától felfüggesztetett, s egyszermind bünyenyítő vizsgálat alá vonatott.

Zempléni könyvpiaçz. Löwy Adolf könyvkereskedésében következő legújabb könyvek kephatók:
„Báró Eötvös József mint az orsz. magyar iparegyesület elnöke” Keleti Károlytól. Ára 30 kr.
Az emberi nem hagyományai. Leken után a pesti növendék papaág. Ára 2 ft 50 kr.
Erő és anyag. Büchner után Láng Lajos. Ára 2 ft 10 kr.
Az emberi nem eredete és törzsfája. Heckel után György Aladár. Ára 40 kr.

A néma ezimborák. Regény, írta: Féval. Egy kötet ára 1 ft.
Utazás a Balttenger vidékein. Irta Hunfalvy Pál. Ára 2 kötetnek 4 ft 60 kr.
Kisfaludy Sándor hátrahagyott munkái. Kiadta Toldy Ferencz. Ára 4 kötetnek 4 ft 60 kr.
Az éj lovagjai. Regény. Irta Ponson du Terrail. 2 kötet. Ára 2 ft 40 kr.
Fekete Mise. Tört. regény 4 kötet. Ponson du Terrailtól. Ára 4 ft.
Eszterházy Johanna Gabriella herczegnő. Tissot után. Jakab Elek. Ára 1 ft 80 kr.
A Forradalom. Irta Quine: Edgar ford. gróf Károlyi Tibor. Ára az összes műnek 5 ft.
Az államigazgatás és igazgatási jog. Stein Lőrincz után Kanutz Gusztáv. Ára 5 ft.
A hadi tudományok tana. Irta: Terstyánszky Ágost. m. k. honvédezerede. Ára: a 3 kötetes műnek 5 ft.

Mindenféle.

(T.) A tokaji bor hírnevét a 16-ik század közepe táján vitta ki. Addig a syrmiai bor volt Magyarországon a legnemesebb, s ezen híret 276 óta bírta mely évben Probus ar első szőlőke teket ültette. Csak a mohácsi vész után kezdé a tokaji bor a syrmiai bornak 1300 éves dicsőségét elhomályosítani.
(T.) Európai faóriások. A schvendi havason, 4000 láb magasságban a középtenger színe felett egy fenyőfa vágatott ki, mely törzsén 21 láb és 100 lábnyi magasságban még 8 és fél láb kerületű volt. A stanczi piaçon pedig egy óriás diofa állott, mely főtörzsén és galyain kívül 30 őt fát adott.
(T.) A nálunk is kedvelt oleander virágzása idejében az emberek és állatoknak ártalmas illatot terjeszt. Algírban azon rendelet áll fenn, miszerint a hadseregnek oleanderek közelében nem szabad fektanyáznia, s a tábor közelében lévő ily ceszrék kivágandók.
(T.) Csirázási képesség. A buza közel 4000 évig marad csiraképes, a rozs 140, a kukorica 1000, borsó 2500, futó paszuly

100, málnamag 1600, retek 17, dinya 41, és agorka 17 évig.
(T.) Krakotól néhány mértföldnyi távolságban több barlangban denevér guano-telep fedeztetett fel. Egyike ezen barlangoknak 22, 000 köbláb guano szolgáltatott.

Üzlet

A s a ujhelyi „Termény-tözsde” által hivatalosan bejegyzett terményárak: július 25 Buza 88—87 font, vám mázsa 5—50 kr. Rozs 78—80 font 3 — 10 kr. Arpa 2—50 kr. Zab 2—5 kr: 2—10 kr.
Sziget auguszt. 4 A mai hetivásár forgalma következő volt. Pozsonyi mérőnként, Buza I. rendű 6 ft. — kr. II. rendű 5 ft. 60 kr. Kétszeres I. rendű 5 ft. — kr II. rendű 4 ft. 60 kr. Rozs I. rendű. 4 ft. — kr. II. rendű. 3 ft 80 kr. Arpa I. rendű 3 ft. 20 kr. II. rendű 3 ft. 10 kr. Zab I. rendű 2 ft. 50 kr. Kukorica I. rendű 5 ft. — kr. II. rendű 5 ft. — kr. Burgonya 3 ft. 60 kr. Ól búkkfa 12 ft — kr Egy mázsa montliszt 16 ft. — kr. Zsemicliszt 14 ft. 50 kr. Kenyér liszt 12 ft. — kr Disznózsír fontja 70 kr. Marhabus 18 kr.
Ungvár, aug. 12 Tegnapelőtt tartott hetivásárol következő piaci árak vannak a város hiteles jegyzőkönyvében feljegyezve: Buz mérőnként 4 ft. 50 kr. Rozs 3 ft. 40 kr. Arpa 2 ft. 40 kr. Zab 1 ft. 80 kr. 2 ft Kukurica 3 ft. 90 kr Burgonya 1 30 Borsó 7 ft. Lenese 4 ft. Paszuly 4 ft. Kása 7 ft. 80 kr. Széna mázsa 1 ft. 20 kr. Szalma 70 kr. Vaj fezenként 60 kr. Sertés-zsír 60 kr. Marhabus 22 kr. Szalona 44 kr. Szesz 30 fokú 26 kr.
Szatmár-Németiben auguszt. 2. tartott hetivásáron az árak következők mérőnként: Tiszai buza 5 ft. — 4 ft. 80 kr Kétszeres 4 ft. —; 4 ft 90kr. Rozs 3 ft. — kr Tengeri 4 ft. 15kr. Arpa 2 ft. 50 kr 2 ft. 40 kr. Zab 1 ft. 60 kr. — kr Kása 6 ft. — kr. 5 ft. 50 kr. Kruupli 2 ft. — kr. Paszuly 3 ft. 80 kr. 3 ft. 50 kr Lenese 4 ft 50 kr.; Ól búkkfa 13 ft. Marhabus 20 kr. Disznózsír 60 kr Szalonának mázsa 39 ft. — uj 38 ft.

KOLENER JÓZSEF,
kiadóttárs.

IFJ. FARKAS LAJOS,
szerkesztőtárs.

BORÚTH ELEMÉR,
felelős szerkesztő és kiadóttulajdonos.

HIRDETÉSEK.

„Apis” állatbiztosító bank Bécsben.

Az aluljegyzett igazgatóság tisztelettel jelenti miszerint Abauj, Borsod, Gömör, Sáros, Szepes, Torna, Ungh. és Zemplénmegy ékre szóló és S. a. Ujhelyben székelő vezér ügyvezetését, Schön testvérek s. a. ujhelyi bejegyzett kereskedő cégére ruházta. A nevezett cég jogosítva van biztosítási — szerződéseket kötni, és ezekről Grünfeld Ignác biztosítási kötvényeket kiállítani Bécs, 1871. évi augustus havában.

„Apis” állatbiztosító bank igazgatósága.

A fenti hirdetményre vonatkozv, felhívom a t. cz földe urakat, földmivelő, és haszonbérllő urakat, miszerint marhákat biztosítsák, ez ügybeni további felvilágosításokkal készséggel szolgálunk.
Felkérjük egyszermind azon urakat, kik tőlünk ügynökségeket vállalni hajlandók, miszerint ajánlataikat mielőbb hozzánk bektüdeni sziveskedjenek.

„Apis” állatbiztosító bank
s. a. ujhelyi vezérügynöksége
SCHÖN TESTVÉREK

E168
Egy év
Félév
Negyed
Első
valamint
lemény
sége
hármet
Közre
nak vlt
Nyit
sor 10

Mi legy

A m
körül tört
chaotikus
kulatban,
kénytelen
inkre néz
nem vigya
Eddig
mondhatju
fel nemze
ségét, aká
vasuti köl
szintén ez
tetbe vesz
építé e, m
emelése e
Egy
szág, mel
daság kö
kedése m
a társulás
vállalkoz
az ipar s
állapotuk
nös támo
sem épít
előbb a p
kormány
minta-ga
általános
előljárni,
gadni mi
pes lesz

Fiuk, m
Ülünk
A barát
Fiuk, e

Igyunk
A tolv
Itt e po
Köszönt

Köszönt
A mely
Hogy m
S egym

Hogy hi
Rongy l
Szivünk
S hogy

Üvölsö
Egy éde
Egy éde
Mit hir,